Soms lukt het niet

Ik heb in mijn leven, zowel privé als professioneel, meerdere malen meegemaakt dat iemand zo vast liep dat die persoon uiteindelijk geen weg meer zag om te gaan in deze wereld. De eerste keer maakte veel indruk; een schoolvriendinnetje vond haar eigen vader. We waren negen. Ik kwam vaak bij haar thuis. Mijn ouders waren bevriend met haar ouders. Later hoorde ik meer over de situatie. Relatieve problemen, een vastgelopen loopbaan en een beladen familiegeschiedenis. Van 2006 tot 2011 werkte ik voor de ggz instelling Dimence. Elk jaar waren er mensen die, hoewel in zorg, de ultieme uitweg kozen. Want dat is denk ik vaak hoe iemand dat zelf ervaart. Een uitweg van gedachten die niet meer zijn te stoppen, die één richting opgaan. 'Gifgas in het hoofd' hoorde ik ooit iemand zeggen. Wat de reden, of redenen ook mogen zijn. En dat kunnen er veel zijn. Professionals die werken in de ggz kennen dit trieste fenomeen maar al te goed.

Worstelen

Vlak voor mijn vakantie werd ik opnieuw geconfronteerd met drie suïcides. Een dichtbij, de zoon van een goede vriend. En twee via mijn werk bij de gemeente Zwolle. Mijn vriend en ik spraken er veel over de afgelopen periode. Er is verdriet maar ook opluchting. Het was een moeilijk leven geweest.

Op mijn werk werd ik door collega's van de veiligheidsketen geïnformeerd over die twee gevallen. En over de wens van de teamleider van de politie, die ik ken als een zeer betrokken professional, om met alle partijen na te gaan of alles was geprobeerd om het te voorkomen en wat lessen zouden kunnen zijn voor een volgende keer. Steeds vaker worden zijn mensen geconfronteerd met dit soort situaties. Hij ziet ze er mee worstelen. We worden er denk ik sociaal domein breed steeds vaker mee geconfronteerd. Voorheen speelde dit vooral in de besloten wereld van intramurale instellingen. Is dit iets wat nu dichterbij de samenleving is gekomen door de ambulantisering? Waardoor naast goed geschoolde ggz-professionals, onder meer op het gebied van omgang met suïcide, ook andere professionals worden geconfronteerd met deze situaties.

Onmacht

Ik begrijp de behoefte van de teamleider heel goed. Is alles gedaan? Wat kunnen we beter doen? Een van de dingen die we denk ik kunnen doen is leren aanvaarden dat iemand uiteindelijk geen weg meer ziet in dit leven. Dit klinkt natuurlijk gek van een professional op het gebied van psychiatrie en zorg. Ik bedoel dit. Hoe goed de zorg soms ook geregeld is, de keten in beeld, de regie en betrokkenheid van de persoon zelf daarbij. Soms maakt iemand toch die laatste keuze.

Begrijp me goed. Ik geloof in preventie en in het creëren van een klimaat van openheid. Zodat het 'gifgas' in iemand zijn hoofd of niet ontstaat of kan ontsnappen. Maar het besef dat dit soms niet meer lukt kan een helpend perspectief zijn om de onmacht die we als professionals voelen toe te staan. Dat is geen teken van zwakte of mislukking. Dat is, hoe moeilijk het ook is, deel van ons werk als professionals in het sociaal domein. ■

Pelle Oosting,

Tot voor kort adviseur ggz gemeente Zwolle,

Nu directeur Focus Zwolle

We worden in het
hele sociaal domein
steeds vaker
geconfronteerd
met suïcide.